Ч. 181. Львів, Вторник дня 12. (25.) серпня 1903. Річник VII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:
на цілий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. ул. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Князь Григорий Волконьский

про сучасне положенє Росиї.

(Дальше).

Невдоволенє правительством зовсїм природно проявляє ся в незаконній формі, бо инакше при нинїшнім режімі не може виявити ся. І полїтичні убийства є пароксизмами сего хронїчно розяреного стану суспільности. Але треба признати, каже кн. Волконьский, що росийскі терористи, хоч дїлали протизаконно, були людьми, що горячо любили свою вітчину. Нїгілїзм виріс на національній почві історичної сьвідомости і є природною формою протесту проти бюрократичної системи правительства, котре від 1865. р. дїлає проти правильної течії народного житя. І теперішній стріляючій молодїжи не можна по думцї кн. Волконьского відказати любови вітчини.

Балмашева стратили; але наколи згадаємо, яке загальне невдоволенє викликала управа Сипяґіна, а до того додамо, що студенти устроюють панахиду за Балмашева, то треба вносити, що Росия вдячна сему останньому не за те, що убив Сипяґіна, але що визволив Росию від него. Жид, що ранив ґенерала Валя, мав бути також страчений, а Валя авансовано, а Валь висїк у Вильнї зовсїм неповинних людий, т. є. поступав незаконно. Цїлою причиною гнїву ґенерала Валя було іронїчне оплескуванє єго промови зверненої »в гору«. За минувшого володарства один ґубернатор висїк жида за те, що потрутив єго малу доньку на улицї і она упала в болото; колиж у него явив ся адвокат сего жида »за копією сеї справи«, він відослав адвоката до полїцмайстра, приказавши сему висїчи і адвоката, що було точно виконано. Справа дійшла до царя, ґубернатора покликано до Петербурга і там єму виложено, що єго поступованє незаконне.

В 1878. р. покійний ґенерал Трепов протизаконно висїк Боголюбова, що не зняв перед ним шапки, хоч Боголюбов покликував ся перед сим на те, що він дворянин і ґенерал не має права єго бити різками. Тимто присяжні оправдали Віру Зазулїч; що стріляла на городоначальника. Сим присяжні не оправдували провини, але зазначили, що беззаконности властий ставили підданих в безвихідне положенє.

Наколиби виленьска справа була віддана перед присяжних, то стрілявший на ґен. Валя був би також вийшов дешево. Правительство се добре розуміє і тому звертає ся в таких справах до военного суду. Перед тим ще ґенерал Валь висїк цїле село Гапоново, щоби вдоволити приятеля купця-поміщика, а жалоба селян до царя була схована під сукном у двох чиновників.

У Вильнї нинїшнїй товариш мінїстра внутр. справ кілька тижнїв перед покликанєм єго на се становище висїк театральну ґалєрию за те, що присутні там особи не вказали єму тих, що кидали картки з написями: »долой самодержавіє«. Валь найшов такий закон, після котрого подібну провину карають різками, без огляду на походженє провинника! Де закон, що позваляє бити різками зовсїм неповинних?

Лише безпристрасна сенаторска ревізия могла би осудити таку справу, як належить, а як довго не буде назначена така ревізия, то можна сподївати ся на певно, що кари різками для всїх станів стануть в Росиї в XX ст. звичаєвим правом.

Поступованє з Фінляндиєю називає кн. Волконьский одною з найбільших полїтичних похибок. Вжеж не можна припустити, щоби Александер I. прилучив Фінляндию і потвердив єї конституцию на шкоду Росиї. Колиж опісля могли виринути непредвиджені питаня, котрі вимагали полагоди, то треба було се зробити законною дорогою, переговорами з Сенатом і Соймом. Фінляндцї звернули ся з довірєм до Найвисшої Власти, їх відтручено.

Диктатор Бобриков, палкий і непривітний чоловік, назначує ґубернаторами людий, котрим придумує ролю шпигунів; очивидно порядні люди не хотять сего приймати ся. Правительство все можливе робить, щоби роздратовувати Фінляндцїв. Наколиб переговори з соймом не довели до висліду, тодї могло-б правительство хватити ся всяких строгих законних способів, до чого фінляндский державний устрій дає доволї нагоди; але поступованє правительства незаконне, позаяк конституциї не можна віднимати.

Не треба забувати попри інтереси справедливости і достоїньства також полїтичну сторону питаня: шведский король, союзник Нїмеччини може сухопутем двигнути на Петербург 400.000 війска; якими чувствами зустрінули би обиджені Фінляндцї шведске війско, не треба богато говорити.

Таким характером несправедливости і неполїтичности визначає ся поступованє правительтва в гнобленю претестантскої віри в прибалтийскім краю, а над тим також не треба розводити ся, до чого доводить обида людий іменно в тім, що для них найдорозше.

(Дальше буде).

Процес о шпіонажу.

(Допись з Відня).

(Дальше)*).

На поклик судового жовнїра всуває ся до салї дуже обережно, чи може боязко, стать синдика тутешної москвофільскої кольонїї адвок. Филипа Крижановского.

Вже перед тим єго конференция cum socio doloris, з Верґуном, яку вели они в кутку комнати для оборонцїв, вказувала, що ті »ґаспада« ведуть не байдужний розговір про погоду, а на чолах їх повисла якась »хмарка«, що занепокоїла в дечім їх »русской« небозвід. — Не менше тепер при входї в салю опецьковате лице сьвідка з довгими сумовими вусами, що вказують всїм тип нашого бучацкого міщанина, хоч би і як пер ся сей панок в »настоящіє русскіє«, — зраджувало, що пан доктор радше став би перед суд заступити свого славного клієнта Семйонова перед »напастями і злобою українофілоф«, хоч би навіть і без успіха як завсїгди), чим тут в такій поганій справі о шпіонажу ставати сьвідком.

Так і одвітно до єго внутрішного настрою достровна була і налита фізіономія сьвідка, а окраса єї, довжезні міщаньскі вуси, обвисли з досади чи непокою. Очима глипнув він на ліво на трибунал і поклонив ся.

Заприсяжений став завіряти, що Теодорович, котрий радив ся єго у звіснім »доньослім пжедсєнбйорстві«, єсть єго »клієнтом« і має у него много інтересів.

Сьвідок не тямить, чи було се 10. чи 11. марта с. р., як прийшов до него сей єго клієнт і по довгих розговорах, які дотикали инших справ, запитаний ним вкінци: »Nun, wie geht's, was gibt's Neues«, сказав заінтересований »ein Geschäft!« На салї сьміх, бо Теодорович подав виразно і в слїдстві і при розправі, що не будучи юристом, пішов прямо радити ся сьвідка, чи має вдати ся в те, як писав Оссолїньский, нї »кошерне« нї »трефне« але »доньосле пшедсєнбйорство«.

Др. Крижановский признає, що Теодорович показував єму листи обжалованого нинї Оссолїньского, питаючи ся єго: »ob er das Geschäft machen darf«. Теодорович сказав єму, о що в тих листах ходить, що має він звісну тайну інструкцию заоферувати росийскій амбасадї та »спшедаць«, він навіть глипнув оком на одну сторону показуваного листу Оссолїньского, але не читав зовсїм, що там впрочім стояло, лише крикнув з острахом до свого клієнта: »Behüte Sie Gott, die Sache ist nicht rein, dafür ist fünf Jahre Kerker.«

Повтаряючи сю свою юридичну осторогу, дану »клієнтови« Теодоровичеви, сьвідок випрямив ся шпарко, підпростував опавші вуси і виголосив ті слова різким мажорним тоном, неначе хотїв вказати: »Бачиш п. прокуратор, я перший зберіг інтерес Австриї проти шпигуньства«... Хитрий малоросс!...

Др. Дістлєр звертає увагу сьвідка, що, коли він почув характер того »Geschäft-у«, отже знав, о що дїло йде, а єго клієнт показував єму до очий письма Оссолїньского, то може він чей даючи Теодоровичеви таку енерґічну раду і погрозу, прочитав ті листи і знає точно їх зміст? Се і льоґічно...

Др. Крижановский завіряє одначе, що він тих письм не читав, кинув тільки оком і побачив також, що підпись була викроєна ножицями. Впрочім він і не хотїв близше розсмотрювати дїла. При тім зробив сьвідок такий жест руками, як кума при хрестинах, голосячи за свого похрестника слова: »Отрицаю ся сатани і всяких дїл єго«.

Др. Дістлєр споглянув допитливо з під окуляр, бо се якось дивно виходить, що правний дорадник і »меценас« так якось нїчим збуває пораду свого старого »клієнта«, що навіть не хоче читати письм, дотикаючих клієнтового »Geschäft-у«, з другого-ж боку і не читавши нїчого — як каже — дає таку різьку осторогу »5 Jahre Kerker« і від разу знає, що те дїло нечисте.

Так само дивувала така нецїкавість адвоката д-ра Крижановского при удїлюваню поради свому клієнтови також і всїх присутних юристів, але таки стало на тім, що сьвідок не читав тай не читав і отрицає ся сатани...

Тою своєю загадочною нецїкавостию не

*) Гляд. ч. 176.

ухибив собі меценас зовсім, бо свого клієнта зобразів він ще наївнійшим.

Теодорович, — як казав сьвідок — гадав, що коли та інструкция »печатана«, то она зовсім не буде тайною і кождий може єї набути в печатні: »K. K. Hof-und Staatsdruckerei«. Очивидно »меценас« поучив єго, що він наївно думає, але навіть і та розумна наука, яку сьвідок дав свому клієнтови, не була вже в силї затерти перших вражінь єго сьвідоцтва. Не читав тай годї!... Чи кождий, иміяй глаза, бачить?...

Пилипова мука скінчила ся, хтось з утоми зітхнув..., а сьвідок усїв, поглядаючи на свого »клієнта«, що жвякав »Ricy«.

Всеж таки з огляду на віденьске „barreau« мало се переслухане сьвідка певний добрий для него результат, бо доси сей „меценат" посьвятив ся був специяльно бивній практицї „Семйонова", а так міг дізнати ся сьвіт, що у сего доктора є і другі »клієнти« та інтереси, от і Теодорович приходить за порадою і приносить »доньосле пшедсєнбйорство«, хоч случайно і не „кошерне", як сказав сам ініциятор того „Geschäft-у др. Оссолїньский.

Др. Дімітрій Вєрґун, редактор „Слав. Вєка", попав оттак нї сїло нї пало у сьвідки сего поганого процеса, хоч сей зовсїм невинний случай пригадує цїлком анальоґічний випадок, як то у слїдстві проти московского шпіона Ванїчка попала була львівска полїция на слїд якогось мітичного „куфра" і сей найдено у начального редактора „Ґалїчанїна", Асїпа Маркова.

Очивидно злобні українофіли зараз роздули сю дрібничку до значіня якоїсь компанії Ванїчек & Маркоф, подібно і в тім случаю міг би хто зовсїм неоправдано се чисто ідейне наближене, сказати-б „на всеславянской ідеї", витолковути на некористь п. Вєрґуна.

Ось як оно було: При трусенинї у арештованого Оссолїньского найдено начерки артикулів пера Оссолїньского до „Славянского Вєка", рецепіски надаваних до Вєрґуна листів а і в звіснім любовнім меморандї на 44-ох листках до Стасї П. з Личакова, де Оссолїньский мріє о сьвітлій будуччинї в Росиї, о люксусї, о спшеданю своїх полїтичних пшеконань", є на нещастє якась незначна згадка, що „навйонзалем стосункі з д-рем Вєрґунем ве Вєдню, редакторем Слав. Вєку".

І от неторопливі судиї потягають зовсїм невинного чоловіка, поясняти то, що абсурдно написав Оссолїньский.

Во чи-ж можна вміняти комусь во зло єго ввічливість? Др. Оссолїньский пише прекрасні артикули до „Слав. Вєку," а редактор Вєрґун, не маючи иншого лїпшого материялу, друкує їх з ввічливости... А хочби навіть і з інтересу. Чи ж диво, що редактор котрий, велить собі платити за журнал, позволить для себе за „дурно" писати?

Се-ж бо справджено і зізнанями достовірного Оссолїньского, як і не менше достовірного Вєрґуна, що Оссолїньский за своє сотрудництво не дістав від свого шефа-редактора „D-ra Ritter-von Vergun-a", як до него адресує Оссолїньский, нї „центуся«, нї одної капейки, анї шелюга в нїякій иншій валютї, іно по пять примірників того публїцистичного невид-алця, яке они оба в купі видавали.

От і так »за бездурно« і безцїльно заслугував ся Оссолїньский Вєрґунови і писав єму такі красні речі про Росию і так само нї запро що і без причини попав єго шеф в сьвідоцтво до сеї справи, в якій Осс. дїйсно старав ся лише о „протекцию" ґен. Ґальґочого.

Сї заходи о протекцию у ґен. Ґальґочого не мішали єму зовсїм наживати протекциї у московского ґен. Кіреєва, а що: як каже шляхецка пословиця: „пшез сьвентих до Боґа", так і він до ґен. Кіреєва ішов через свого шефа Вєрґуна.

Польскі мадярофіли.

Вшехпольска меґальоманія, яка, як вже звісно нашим читачам, шукає союзників в Анґлії, Туреччинї ба навіть в Японії, звернула ся також зі своїми симпатиями до Мадярів. Те накидуване ся редакциї Słow-a polsk-ого зі своєю польскою приязнею посторонним народам дасть витолкувати ся хиба тим, що тим панам здає ся, що прийшов вже час на веденє самостійної, заграничної полїтики польскої. Приглянемо ся тій ловлї риб перед саком, бо в нїй достережемо неодно, що і нас дотичить.

Отже з нагоди будапештеньскої прогульки львівских Поляків, Słowo polskie заявляє ся за підержуванєм зносин з Мадярами, бо »на нашого (Поляків) союзника в Габсбурскій монархії надають ся Мадяри зі слїдуючих причин: 1) В їх і нашім інтересї лежить запобічи евентуальности, щоби нїмецкий елємент ріс знов в сили і зискував перевагу. 2) В інтересї Мадярів і в нашім інтересї лежить удержанє добичий з лїт 1867—1868. 3) В інтересї Мадярів і нашім лежить, щоби в заграничній полїтицї Габсбурска монархія не ішла надто на руку накликуваням пруской дипльомациї, а рівночасно не позволила Росиї робити поступів на Балканах. Шовінїстичний рух (?), огортаючий тепер галицких Русинів, а протеґовачий Віднем (!), є для Мадярів дуже непожаданий і з рациї їх внутрішної полїтики, а ще більше з рациї заграничної полїтики. Про сей руский рух угорска праса має зовсїм хибне понятє, бо переняте з Відня. Але жменя тих мадярских полїтиків, яка знає правдивий стан річи (?), є обуреною, що у Відни плекають сьвідомо росийску іреденту (се роблять Поляки, кокетуючи з москвофілами. — Ред.), щоби тілько зашкодити Полякам. У відпорі, який мусимо давати Русинам чим-раз енерґічнїйше, будемо могли числити на поміч Мадярів, скоро їх поінформуємо систематично про цїли і тактику Русинів.

Ба не лише з огляду на Русинів шукають Вшехполяки союза з Мадярами, але і з жадоби відсахнути ся зовсїм від славяньского сьвіта і станути з ним в противорічности. Правда, що історична Польща не ішла нїколи разом, або хоть побіч славяньского сьвіта, але завсїгди против него, але таке явне і катеґоричне навернене до давних, нераз вже осуджених традиций, є будь що будь вельми характеристичним. В Tygodnik-у polsk-ім, що повстав недавно на вшехпольскім ґрунтї, як конкуренцийний орґан супроти угодового Kraj-у, виступає вшехпольский ґенерал Вол. Студнїцкий против видїлу польского »Сокола«, що відмовив участи в згаданій прогульцї до Будапешту з причини, що не одержав окремого запрошеня і що згляди симпатиї для Хорватів стоять на перешкодї братаню з Мадярами. П. Студнїцкий твердить, що »Сокіл« міг їхати і без запрошеня, бо традицийна дружба Поляків і Мадярів запевнювала їм гостеприємство. А що-до хорвацких симпатий, заявляє вшехпольский ґенерал: Польске сокільство повинно завернути з дороги славяньскої полїтики до полїтики народової, повинно їхати до Будапешту і заявити вотум недовіря свому видїлови, який єго перед кількома лїтами (на злетї ческих Соколів в Празї) втягнув в болото славяньскої полїтики і нинї не дає єму зірвати з нею.

Новинки.

— **Календар.** Вівторник: руско-кат. Фотія і Аникити; рим.-кат. Людвика кор. — В середу: руско-кат. Максима; рим.-кат. Зефірина папи.

— **Урядові дати** справозданя станиславівскої ґімназиї за р. шк. 1902/3 виказують з початком р. шк. 736 учеників, з того Русинів 182. З кінцем р. шк. було: 688 учеників, з того Русинів 168. — Поляків (враз з жидами) при кінци р. шк. 1902/3 було: 510, Чехів 1, Нїмцїв 7, Французів 1. З того видко, як перебрехало ся Słowo polskie, твердячи, що Русини становлять ледви 5% в станиславівскій ґімназиї; тимчасом є їх там 25 процент, мимо того, що богато Русинів, як ми то вже виказали, посилає свої дїти до руских ґімназий в Коломиї і Львові.

— **Видїл тов. „Руска захоронка у Львові"** має честь запросити усїх П. Т. Родимцїв, котрим добро інституциї лежить на серци, на загальні

---

24 *В. Вересаєв.*

ЗАПИСКИ ЛЇКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

Моє становиско оказуєть ся страшно дивним: я цїлий час хочу лише одного — не шкодити хорому, який звертає ся до мене по поміч; правило се здаєть ся таким елєментарним і обовязковим, що против нього годї спорити; а між тим заховуванє його систематично засуджує мене на повну невмілість і повний застій. Кожду дорогу загороджує менї живий чоловік; я бачу його і завертаю назад. Спокій своєї душі я сим, розумієть ся, спасаю, але питанє лишаєсь по давньому не розвязаним.

Так і з отсим порушенним питанєм. Де вихід? Де межа дозволенного? Я не знаю. А між тим іменно сучасна доба робить сї питання особливо наглими. Витворенєм бактеріольоґії закінчилась велика епоха капітальних відкрить в области медицини і наступила хвилева тишина. І, як завсїгди під такий час підносить голову досьвід, і практика наводнює ся цїлим морем всїляких нових средств; без перерви і без кінця пропонують усе нові і нові хемічні складники — анезіну, косапріну, ґелокаїну, кріофіну, мідроль, фезін і тисячі инших; хорим втрискують найріжнороднїйші бактерийні токсини і антитоксини, екстракти з усїх можливих звірячих орґанів; винаходять ріжнородні операциї кріваві і некріваві. Можливо, що з цїлого сього оркану лишить ся для нас чимало цїнних средств; але страшно стає, коли подумати, якою цїною се буде куплене і сумно стає за хорих, які, мов ті нетлї на сьвітло, невинно, часто наперекір вмовлянням лїкарів, рвуть ся назустріч сьому орканови.

Якось незабаром після мого приїзду у Петербург, менї довелось бути в одної моєї старухи-тїтки, ґенеральші. Вона почала оповідати менї про свої численні недуги — битє серця, біль під грудьми, нервові болї і втомляючу безсонницю.

— Менї мій доктор приписав на безсонність нове средство, найновійше! Ти його, мабуть ще й не знаєш... Як його звуть...? Хльо ра лоз... Не хльораль-гідрат, той впливає на серце — а се цїлком нешкідний, видосконалений хльораль-гідрат.

І вона принесла гарну коробочку з оплатками, приписаними їй модним лїкарем і з триюмфом показала менї рецепту...

— Бідна ти, бідна! — подумав я.

VIII.

Від питань запутаних і тяжких, на які не знаєш, що відповісти, перед якими стаєш у повній безпорадности, менї доводить тепер перейти до питання, на яке можлива лише одна, цїлком певна відповідь. Тут брутально і сьвідомо не хочуть числитись з чоловіком, якого віддає ся в жертву науцї.

»Во имя грядущаго льется здѣсь кровь,
Здѣсь нѣтъ настоящаго, — къ чорту любовь«.

З тяжким чувством починаю я сей розділ, але щож робити? З піснї слова не викинеш.

»Якийсь др. Кох — читаємо ми в часописї »Врачъ« — надрукував брошуру »Aerztliche Versuche an lebenden Menschen« (Лїкарські проби на живих людях), яка, як не можна краще, причинить ся до дальшого підриву довіри і поважаня для лїкарів з сторони не-лїкарської суспільности. Автор доводить, будьто би »вівісекциї вже давно переступили через пороги наших шпиталїв« — иншими словами, будьто в сучасних шпиталях роблять проби на живих людях, подібні до лябораторийних вівісекций нижчих сотворінь... Як і можна було надїятись, за книжку Коха так і вхопились ріжні фейлєтонїсти і хронїкарі прилюдної праси. Пожадано було б, щоб нїмецкі товариші не лишили без подрібного поясненя жадного »факту« д-ра Коха, бо тільки такою дорогою можна знищити значінє його книжки«. (»Врачъ« 1893, стор. 906).

Я не читав згаданної брошури і не знаю, о скільки »факти« д-ра Коха заслугують на ті іронїчні наводи, в яких містить їх редакция »Врача«. Але у самій заяві Коха, на жаль, богато щирої правди. На доказ сього можна навести дуже довгий ряд фактів і до того фактів таких, яких не можна покласти в наводи, бо факти сї документально посьвідчені самими їх виновниками.

В дальшому оповіданню я скрізь, по змозї, точно вказувати му на перші жерела, щоби чи-

збори, що відбудуть ся дня 3. вересня с. р. о год. 4. з пол. в школї вид. ім. Шевченка, площа Стрілецка ч. 6., з отсим порядком дневним: Звіт уступаючого виділу, вибір нового виділу і голови, внесеня членів.

— **Личні вісти**. Намісник ґр. Потоцкий виїхав вчера о 2. год. пополудни, з директором зелїзниць Вербицким, звиджувати новий зелїзничий шлях Львів-Самбір, а завтра поїде до Комарна оглянути терен цїсарских маневрів.

— **З Самбора** пишуть нам: Великий фестин з льотериєю фантовою в користь Бурси св. Володимира В. в Самборі відбуде ся дня 6. н. ст. вересня с. є в недїлю о 3-ій год. з полудня в міскім огородї. Вступ 20 с. Вечером забава з танцями в сали Букетиньского. Вступ 1 К від особи; стрій домашний. Місцеву і замісцеву П. Т. Публику запрашаємо отсим до численної участи. Осібних запрошень не висилає ся. В разї непогоди фестин в слїдуючу недїлю, однак забава відбуде ся невідклично. — *Комітет.*

— **В Рогатинї** в недїлю дня 30. н. ст. серпня устроює комітет зложений з місцевих пань вечер з танцями в льокали рускої бурси. Можливий дохід призначений на добродїйні цїли. Запрошеня вислані, а хто не одержав би запрошеня, зволить уважати отсю оповістку за запрошенє.

— **Цїсарска стипендия**. З початком шкільного року 1903/4 буде надана одна стипендия ім. Франца Иосифа студентови гірничої академії в Пшибрамі в квотї 300 злр. в золотї. Поданя можна вносити до кінця серпня с. р. до цїсарскої надворної канцеляриї.

— **Зі Станиславова** пишуть нам з виділу філії Тов-а »Просьвіти«: Один з виділових філії тов. »Просьвіти« в Станиславові заїхавши за дїлом до села Залукви коло Галича, довідав ся привагідно, що в тім селї є десятилїтний хлопчина Г. Л., що визначаєсь чималим талантом до рисованя. Навідавшись до него, пересьвідчив ся сей добродїй наглядно, а є се технїк і знаток у сїм напрямі — з предложених собі рисунків, примітивним способом і так немов би на прихапци викінчених, що хлопець дїйсно визначає ся незвичайним талантом до рисованя і різьбарства. Тому, що отець того хлопця задля бідности нїяк не може єго посилати до школи, а шкода велика, щоб такий талант марнував ся, то виділ філії тов. »Просьвіти« рішив ним занятись і дати єго в науку. Спровадило ся отже єго до Станиславова в половинї мая, примішено в бурсї філії Тов. педаґоґічного за зниженою цїною, взяло ся інструктора, щоб єго підготовив до вступного іспиту IV кл. людової, а за рік по скінченю IV кл. і по зложеню іспиту вступного перейшов би він до школи реальної. — Та все те потягнуло за собою чималі видатки, на котрі зложили ся отсї Вп. Добродїї: Інж. Шаль 10 К, др. Янович і інж. Мирон по 5 К, п. Крупка 3 К, п. Гузар і о. Бариш 2 К, рад. Стеблецкий, п. Лукашевич, п. Рибчук, п-нї Шмериковска, п. Вол. Сабат, п. Богдалек по 1 К, п. Левицкий і п. Якубович по 50 сот., п. Жуковский і п. М. Тимяків по 30 сот., п. Сїрецкий 20 сот., о. Порайко, о. Бородайкевич, п. Целевич, п. Ів. Віляк по 1 К — разом 39 К, за що отсим виділ філії тов. »Просьвіти« в імени свого вихованця складає щире »Спаси-Біг«. Задля того, що суму зібрану видано на дотеперішне удержанє майже уже всю, а видатки будуть єще чималі, то звертаємось отсею дорогою до ширших кругів нашої суспільности, щоби зволила поспішити з материяльною помочию для талановитого бідака, а надїємось, що при Божій помочи і волї добрих людий колись Русь-Україна зможе ним повеличатись. — Всякі жертви просить ся надсилати під адресою: »Виділ філії тов. »Просьвіти« в Станиславові« на удержанє Г. Л.

— **Артистична подорож**. Артист-маляр п. Іван Труш одержав від краєвого виділу 1000 К запомоги на подорож по Кримі в цїли звидженя тих місцевостий, про які згадує Міцкевич в своїх »Кримских сонетах« та виконаня до них відповідних ілюстраций.

— **Іменованя**. Мінїстер рільництва іменував асистента рахункового дирекциї лїсів і домен Йос. Хвойку офіциялом, а практикантів Володим. Маєра, Ів. Кшисяка і Йос. Данелевского асистентами.

— **З краєвої ради шкільної**. Президия намісництва призвала Іл. Охничеви, учителеви в Берегах самбірского округа, і Фр. Ластовецкому, учителеви в Лишни, дрогобицкого округа, почесний медаль, установлений з нагоди 50-лїтного ювилея панованя цїсаря. — Краєва рада шкільна затвердила іменованє о. Володимира Чировского на духовного члена руского кат. обряду до окружної ради шкільної в Рогатинї і вибори: Йос. Глодкевича учителя в Підгірках на представителя до окружної ради шкільної в Калуши та Фридр. Шедля на представителя евангелицкого віроісповіданя до ц. к. окружної ради шкільної в Товмачи.

— **З Самбора**. Дирекция учит. семинариї муж. в Самборі подає до відомости, що матуральні поправки розпічнуть ся дня 22. вересня а кваліфікацийний іспит дня 15. вересня. Речинець вношеня подань до іспиту кваліфікацийного до кінця серпня.

— **Пожарний „Сокіл" в Перегноєв**[1], перемишляньского повіта, засновано на філїяльних статутах »Сокола« у Львові. Намісництво затвердило вже статут.

— **Вісти з закордонної України**. На торжество відкритя памятника Ів. Котляревского в Полтаві висилають харківске ґуберн. земство і харківска міска управа своїх делеґатів. Харк. ґуб. земство має крім того вислати адресу на полтавске товжество. — Запросини на се торжество одержали між иншими: Заньковецка, Затиркевич, Кропивницкий, Карпенко-Карий, Саксаганьский і Садовский, артисти українських театрів.

— **Отроєнє грибами**. З Бібрки доносять: В Глїбовичах великих спожила Магд. Інґльот разом з родиною кілька родів шкідних грибів, внаслїдок чого померли Магдалина і Іван Інґльоти а прочі члени родини тяжко занедужали.

— **Драма на кордонї**. З Мельницї доносять, що дня 19. с. м. застрілив російский салдат граничної сторожи одного селянина з Заваля над Збручом. Справа була ось яка: А. Підсаднюк і Н. Процик, селяни з Заваля, австрийскі піддані, вийшли на Збруч ловити рибу. Коли закинули сїть, надійшов російский салдат і кликав їх до себе. Селяни не звертали навіть уваги на салдата; тимчасом він перейшов тихцем граничну лїнїю, станув під австрийским стовпом і вистрілив до Підсаднюка. Підсаднюк упав трупом на місци. По нїм лишила ся жінка і троє дїтий від року до 6 лїт. Судове слїдство виказало, що салдат застрілив Підсаднюка на австрийскій териториї.

— **Льорд Роберт Сельсбері** помер в суботу вечером в Льондонї, в 73. роцї житя. Роберт Сельсбері був першорядним мужом державним в Анґлії. На полїтичній аренї появив ся Сельсбері в 1857. р., коли єго вибрано послом до низшої палати анґлїйскої. По смерти свого батька льорд Роберт Сельсбері перейшов до палати висшої, де яко консерватист виявив ся загорілим противником лїберального кабінету Ґледстіна. В рр. 1886 і 7. був мінїстром для Індий в кабінетї Дербіого. В 1878 був мінїстром заграничних справ; від 1885 до 1892. р. був презесом кабінету, а по нїм обняв се місце Ґледстін. В 1895. р. льорд Сельсбері обняв знова керму мінїстерского кабінету.

— **Проти царя**. Тайний комітет социялїстів в Римі має видати відозву, аби проти російского царя, який має приїхати до Риму, устроєно демонстрацию.

— **Процес Гумбертів** в Парижи покінчив ся в суботу засудженєм всїх обжалованих. Тересу Гумберт і єї мужа Фридриха засуджено на цять лїт тяжкої вязницї і на заплату гривни по 100 франків, Романа Доріняка на три лїта, а Еміля Доріняка на два лїта звичайної вязницї.

— **Недоручені посилки**. Бюро всесьвітного почтового союза в Бернї обчислило, що у всїх краях, які належать до сего союза, припадає річно 50 мілїонів посилок, яких із ріжних причин годї доручити адресатови. Колиж із посилки годї вичитати, хто єї посилає, тодї єї нищить ся. Таких знищених листів, карток і друків буває річно 26 мілїонів штук. При сїй нагодї згадаємо, що се є дуже порадною річию, аби той, хто висилає лист, подав свій власний адрес на відворотній сторонї коверти, бо тодї може бути певний, що єго лист не пропаде: або дійде до адресата, або верне ся назад до висилаючого.

— **Нещаслива пригода**. Межи місцевостями Курсель і Шансі а Мецом приключила ся онодї траґічна пригода з самоїздом. Самоїздом їхало 4 особи зі скоростию 80 клм. на годину. Нараз машинїст випустив з рук керму і самоїзд ударив з всею силою о дерево і поторощив ся. Всї особи, що їхали самоїздом, відлетїли на бік. Машинїст погиб на місци з розпорощеною головою, а два подорожні потерпіли тяжкі рани.

— **Лїсна тиша.**

Колись, ще хлопцем, любив я блукати
У чорній, тихій і сумній затиші
Й слухать, як вітер легенько крилатий
Листєм в вечірну годину колише...

Тодї я думав, що менї лиш з глуму
Казали дома: »Неходи по лїсї;
Бо або скоро попадешь в задуму,
Або загубишь десь душу в затиші«...

А я не слухав щирої поради,
Сьміхом дитинним сьміявсь з остороги
Та в лїсї блукав я веселий і радий...

А нинї я радо вернув ся б з дороги
Тої, де воля опускає крила —
Але вже годї, нинї вже не сила...

Богдан Левенко.

В Бережанах 19. VIII. 1903.

— **Вісти з львівскої архиепархії.** Виставлені на конкурс парохії з речинцем до 15. жовтня: 1) Іванчани з Березовицею малою, Кобилою і Курниками іванчаньскими, збараского деканата, з тим, що інституующий ся має згодити ся на виділенє з парохії Березовицї малої; 2) Хащованє, скільского деканата; 3) Рипянка з Мисловою і Яворівкою, калуского деканата; 4) Раків з Надієвом, перегиньского деканата. — Продовжає ся речинець на стараня о парохію Липиця гор. і дол. до 30. вересня.

— **Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 К,** нехай замовить I. випуск »Практичних проповідий до руск. нар.« З розпродажі 300 примірників відступаю половину (по коронї від одного примірника) на Тов-о св. Петра, котре має на цїли пособляти бідним громадам в будові церков. Від Вас, ОО. Духовні, залежить, чи довго має Товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну. Цїна одного примірника з почтою 2 К.

Замовляти належить на адресу: о. М. Кінаш в Хоросні, п. Бродки. 62 (3—5)

Телеґрами

з дня 24. серпня.

Будапешт. Цїсар приняв вчера мінїстра скарбу Люкача на одногодинній авдиенциї, а опісля Дезидерия Банфіого, Гієроніміого і Яна Зіхіого.

татель міг сам провірити факти, які я наводжу. При сьому я обмежусь лише на область венеричних недуг. Не зважаючи на дражливість справи, менї приходить ся спинитись саме на сїй области, бо вона дуже богата в такі факти: річ в тім, що венеричні недуги є питомі лише людям і жадна з них не дасть ся вщіпити зьвірятам; от тому то богато питань, які в инших галузях медицини розвязують ся через вщіплюванє зьвірятам, в венерольоґії можуть бути рішені лише вщіплюванєм людям. І венерольоґи не спинились перед сим: буквально кождий крок наперед в їх науцї напятнований проступком.

Як відомо, єствують три венеричні недуги: ґоноррея (трипер), мягкий боляк (мягкий шанкер) і сіфіліс. Пічну від першої.

Специфічного мікроба, що викликує ґонорреєю, найшов в 1879. роцї Найсер. Його взірцево поставлені проби доводили з великою правдоподібностию, що винайденний »ґонококк« є тим специфічним виновником недуги. Але з повним пересьвідченєм виказати специфічність якого небудь мікроба можна в бактеріольоґії лише дорогою защіпленя; коли защіпимо зьвіряти чистий розчин мікроба і одержимо звісну недугу, то сей мікроб є виновником недуги. На жаль, нї одно з зьвірят, о скілько знаємо, не переймає ґонорреї. Приходилось або залишити винахід під сумнївом, або щіпити єго на людях. Сам Найсер вибрав першу дорогу.

Його послїдувачі не були такі дражливі. Перший з лїкарів, що защіпив ґонококка чоловікови, був др. Макс Бокгарт, асистент проф. Рінекера. »Тайний радник, фон Рінекер — пише Бокгарт — завсїгди придержував ся того погляду, що відкрити причину венеричних недуг можна лише дорогою вщіплюваня їх людям«[1]). На предложенє свого патрона, Бокгарт защіпив чисту культуру ґонококка одному хорому, що терпів на проґресивний паралїж в останній стадиї недуги; у нього вже перед кількома місяцями щезла чутливість, відлежнї збільшали ся що дня і можна було сподїватись швидкої смерти. Защіпленє повело ся, але ропи відходило небогато. Щоб збільшити уплив ропи, хорому дано пів лїтри пива. »Успіх був блискучий — пише Бокгарт. — Уплив ропи став дуже обильним. Через десять днїв після защіплення хорий умер від нападу паралїжу. При секциї між иншим завважано остре ропне запаленє мочової цївки і міхура з начинаючим ся омертвінєм сього останнього і чимало ропенїв в правій нирцї; в ропі сих ропенїв найдено богато ґонококків[2])«.

(Дальше буде).

[1]) „Beitrag zur Aetiologie des Harnröhrentrippers". Vierteljahrschr. für Dermatol. und Syphilis. 1883. p. 7.

[2]) Ibid. pp. 7—10.

Відень. Мінїстер заграничних справ ґр. Ґолуховский повернув вчера з Будапешту до Відня.

Петербург. Царска пара повернула з маневрів коло Пскова до Петергофу.

„Правіт. Вєстнїк“ доносить, що турецкий султан зарядив, аби сповнено всї жаданя Росиї.

З Єкатеринослава доносять про вибух страйку між тамошними фабричними робітниками.

Царгород. Росийска екскадра одержала приказ повернути до Севастополя.

Царгород. В Ільдіз-кіоску від кількох днів відбуває ся нарада мінїстрів над теперішним полїтичним станом.

В монастирскім вілаєтї змобілїзовано 4 дивізиї.

Чотири турецкі вояки напали на італїйского підданого, що працює при тутешній корабельній аґентурі і побили єго. В тій справі італїйский амбасадор вніс ноту до Порти і зажадав строгого покараня виновників.

Надіслане.

ФІЗИКАЛЬНО-ДИЄТЕТИЧНА

ЛЇЧНИЦЯ

д-ра Тарнавского

в Косові (за Коломиєю), **ст. зел. Заболотів**

отворена до кінця жовтня.

61 (4-6)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Бернстєрне Бернсо»

LABOREMUS

драма в 3 актах,

переложена після авторизованого, нїмецкого виданя

Львом Лопатиньским.

Модерна тема і модерне наскрізь єї переведенє. Диальоґ є справдї містерною плетїнкою драматичної роботи. Єго читати є може більшим вдоволенєм, як бачити на сценї, де певно пропадає не один дотепний натяк та тонка відтїнка.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни у Львові.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДНЇСТЕР“

ДІМ „ПРОСЬВІТИ“

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Днїстер«.

ДНЇСТРА **фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диальоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Зарваницю поему **Василя Щурата** можна замовляти лише в Ставропигійскій книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Цїна з почтовою оплатою 25 сот,

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп. (приходить о годинї)	Поїзд особ. (приходить о годинї)	до Львова
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівцїв (Галацї), Чорткова, Делятина
	6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 13. вер. вк.
	7·35	з Самбора (по отвореню зел. Львів-Самбір)
	7·40	з Янова
	7·35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	7·55	„ „ на дв. головний
	7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
8·10		з Станиславова (від 1. мая до 30. вер. вкл.)
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1.30	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	10·25	з Ряшова, Любачева
	11·15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	1·25	з Янова
2·15		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз
2·30		„ „ на дв. голов.
	3·14	з Брухович (15. мая до 13 вер. в нед. і сьв.
	4·35	з Стрия, Самбора, Сколього (1/5 – 30/9)
	5·06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·30	„ „ „ на дв. голов.
1·40	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
	5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч		
	8·04	з Брухович (17 мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·25	з Брухович (15. мая до 15 вер. в нед. і сьв.)
	9·12	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
12·20	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
	9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40 2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Риманова
	10·00	з Самбора, Сянока (по отвор шляху Львів-Самбір)
	10·07	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	10·20	„ „ „ на дв. голов.
	10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3·09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп. (відходить о годинї)	Поїзд особ. (відходить о годинї)	зі Львова
	6·22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·50	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·45	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
8·25 2·50	8·35	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15	до Янова
	9·25	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачева
2·40	10·35	до Чернівцїв, Потутор, Делятина
	10·57	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	10·40	„ „ дв. голов.
	1·14	до Янова від 17. мая до 13. вер в нед і сьв
	1·55	до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і сьв.
	2·10	до Брухович від 17 мая до 13. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3·25	до Ряшева, Любачева
	3·30	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
	3·40	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
Ніч		
	6·05	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15	до Кракова Відня, Берлина, Варшави)
	6·20	до Янова від 17 мая до 13. вер буден. д и а від 1/5 до 16/5 і від 4/9 до 30/4 1904. щоденно
	6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	7·20	до Перемишля від 1 мая до 31. жовтня
	8·14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
	9·55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
	10·55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24	„ „ дв. Підзамче
	4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	5·50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12, год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.